

Čeština
Dansk
Deutsch
Eesti
Ελληνικά
English
Español
Français
Italiano
Latviski
Lietuviškai
Magyar
Nederlands
Norsk
Polski
Português
Slovenčina
Slovenski
Suomi
Svenska

Mérés

Felhasználói kézikönyv

Kiegészítők a mérési feladatokhoz

- **Tárgymikrométer (1) a kalibráláshoz**
- **Különbéle beosztású rácsozatok (2), milliméterben és hüvelykben**
- **Rácsháló (3)**
- **Koordinátarendszerrel ellátott rácsháló**

Hosszúság a rácsozat segítségével mérhető, pl. 12mm : 120 vagy 5mm : 100.

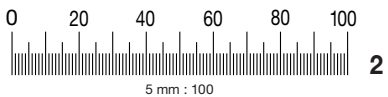
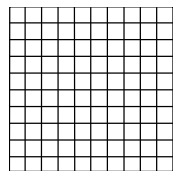
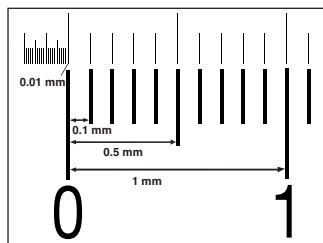
Számlálás a sejtek, sejtmagok és más, hasonló képletek a rácsháló segítségével egy adott területen megszámlálhatók.

Kalibrálás A tárgymikrométerrel történő kalibrálás során határozza meg, hogy a szemlencsében található rácsháló osztásai az adott nagyítás mellett mekkora értéket jelentenek.

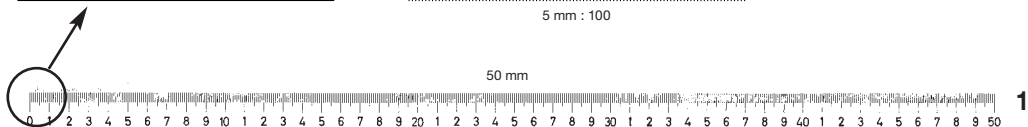
Szögmérés a koordinátarendszerrel ellátott rácsháló és a forgatható polarizációs asztal fokbeosztása segítségével végezhető el.

Szemlencsék Kérjük, olvassa el a készülékhez mellékelt utasításokat a szemlencsék rácshálójával történő használatával kapcsolatban. Rácsháló használata során az élesség precíz beállításához **két** állítható szemlencsére van szükség.

Program a mérési feladatokhoz Amennyiben a sztereomikroszkóppal vagy a makroszkóppal digitális fényképeket készít, javasoljuk, hogy használja az interaktív mérési, feliratozási és megjegyzés funkciókkal is rendelkező Leica IM archiváló és képkezelő programot.

50 mm

Ápolás, tisztítás

Kerülje a felületet felsértő korrozív tisztítószeres és -anyagok használatát.

Tartsa be a felhasználói kézikönyv tisztítással kapcsolatos utasításait!

- A még használatba nem vett rácshálókat és tárgymikrométereket ne tárolja a szállítás során használatos csomagolásban.

Tisztításra az alábbiakat használhatja:

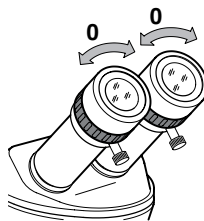
- puha, száraz kefe
- kézi fújtató
- optikai törlőruha
- vattapamacs
- finom, puha, nem szőszlődő anyagok: ujjenyomatok eltávolításához enyhén vizes, makacs szennyeződésekhez alkoholos ruha.

A dioptria és a rácsháló beállítása

Állítsa be a szemlencsét precízen, hogy a rácshálót és vizsgált mintát egyszerre tisztán (parallaxmentesen) lássa.

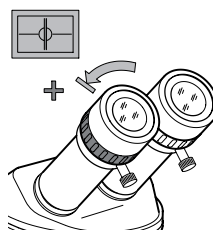
- Preparálás**
- ▶ Az eszkozhöz mellékelt kézikönyvben leírtaknak megfelelően állítsa be a szemlencsét, a szemtávolságot, a megvilágítást stb.
  - ▶ Állítson be mindkét szemlencsére «0» dioptriát.
  - ▶ Világítsa meg a látóteret a minta használata nélkül.

**Rácsháló
használata
hagyományos
szemlencsén**

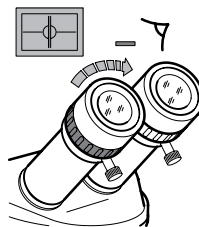
Ne nézzen a szemlencsébe!

- ▶ Forgassa ütközésig a rácshálós szemlencsét az óramutató járásával ellentétes irányba.

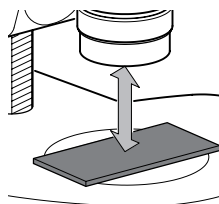
Nézzon bele a szemlencsébe.

- ▶ Óvatosan forgassa el a rácshálós szemlencsét az óramutató járásával megegyező irányba, míg a mérővonalakat tisztán nem látja.
- Ne változtasson a szemlencse beállításán.

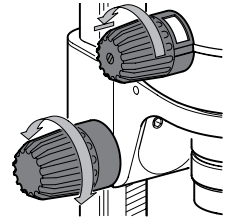

**Fókuszálás a
mintára**

- ▶ Helyezzen be egy tesztárgyat (pl. a tárgymikrométert) a lencse alá.

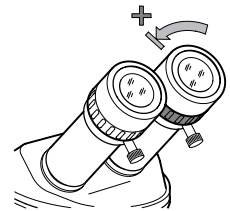
- ▶ Válassza ki a legkisebb nagyítást.
- ▶ A mintát a rácshálós szemlencsén keresztül figyelve fókuszáljon.
- ▶ Válassza ki a legnagyobb nagyítást.
- ▶ A fókuszcsavarral állítsa be az optimális élességet.

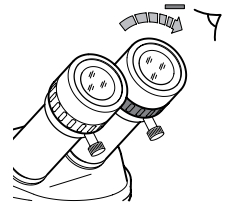
Rácsháló nélküli, hagyományos szemlencse

Ne nézzen a szemlencsébe

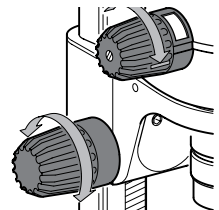
- ▶ Forgassa ütközésig a rácsháló nélküli szemlencsét az óramutató járásával ellentétes irányba.

- ▶ Válassza ki a legkisebb nagyítást.
- ▶ Óvatosan forgassa el a rácsháló nélküli szemlencsét az óramutató járásával megegyező irányba, míg a mintát tisztán nem látja.

- ▶ Válassza ki a legnagyobb nagyítást.
- ▶ Vizsgálja meg a mintát mindkét szemlencsét használva.
- ▶ Ha szükséges, fókuszáljon újra.

A szemlencsék parallaxis-ellenőrzése

- ▶ Nézzon a szemlencsébe és óvatosan mozgassa a fejét.
- A rácsháló és a minta egymáshoz képest nem mozdulhat el, azaz egy fókusz síkban kell legyenek (parallaxistól mentesen). Ellenkező esetben ismételje meg a fenti lépéseket.

A rácsháló kalibrálása

Miért kell kalibrálni? A rácshálóra csak a szemlencse nagyítása vonatkozik. A teljes nagyítást ugyanakkor a szem- és tárgylencsék, a nagyításváltó helyzete és az egyéb kiegészítő tubusok (például koaxiális megvilágító) is befolyásolják, így a teljes nagyítás ezek bármelyikének változtatásakor módosul.

A tárgymikrométer kalibrálása során határozza meg, hogy a rácsháló osztásai az adott nagyítás mellett mekkora értéket jelentenek. A vizsgált minta valódi méretei csak azután kaphatók meg, hogy ezt az értéket megállapította.

Nem szükséges kalibrálnia, ha ... csak relatív méréseket vagy összehasonlításokat végez.

Kalibrálnia kell, ha ... abszolút méréseket szeretne.

Csak egyszer kalibráljon A használatos optikák/nagyítás-kombinációk kalibrálását csak egyszer kell elvégezni. A kalibrációs értékeket célszerű táblázatba foglalva rögzíteni (erre a 12. oldalon talál példát).

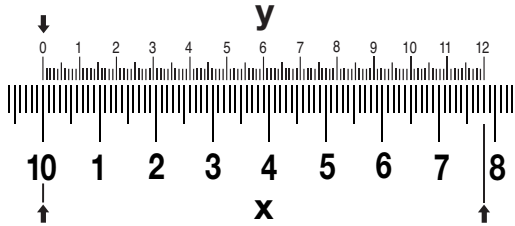
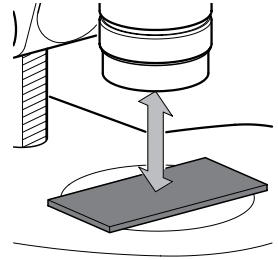
A zoom-pozíció beállítása Ha rögzíthető zoom-beállításokkal (Leica MZ6, MZ75, MZ95 stb.) vagy állítható rögzítővel rendelkező műszerekkel (Leica S6 modellek stb.) dolgozik, egy adott nagyítás mindig pontosan visszaállítható (bővebb leírást a sztereomikroszkóp kézikönyvében talál).

Ha olyan nagyításváltóval felszerelt műszert használ, amelynél a beállításokat nem lehet rögzíteni, ott a beállítások módosítása során pontatlanságok léphetnek fel. Ha ilyen esetben is nagy pontosságú mérésre van szükség, akkor a kalibrálást a nagyítás minden változása után újra el kell végezze.

Kalibrálás

- ▶ Helyezze rá a tárgymikrométert a tárgyasztalra és állítsa be élesre.
- ▶ Válassza ki azt a nagyítást, amelyet a későbbiekben, a mérés során használni szeretne.
- ▶ Állítsa be a szemlencsében található rácshálót és tárgymikrométert parallaxis-mentesre (4. oldal).

- ▶ Állítsa vonalba a tárgymikrométert (X) a rácshálóhoz (Y), azzal párhuzamosan.
- ▶ Fókuszáljon rá két egybeeső fokbeosztásra.

A rajzon 0 és 10

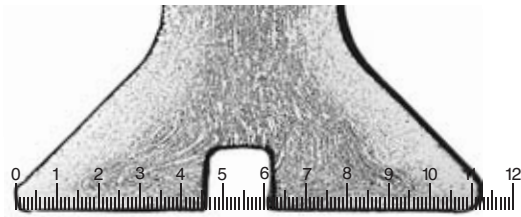
- ▶ Számolja meg, hogy a rácsháló (Y) egy adott intervallumához a tárgymikrométeren (X) hány beosztás (mm vagy hüvelyk) tartozik.
- ▶ **A rajzon: a tárgymikrométeren 7,8mm megfelel 120 osztásnak a rácshálón**
- ▶ Számolja ki a kalibrációs értéket az alábbi képlettel.

Kalibrációs képlet X tárgymikrométer: a milliméterek (hüvelykek) száma
Y szemlencse-rácsháló: az osztások száma

$$\frac{X}{Y} \text{ mm (hüvelyk)} = \text{kalibrációs érték mm-ben (hüvelykben)}$$

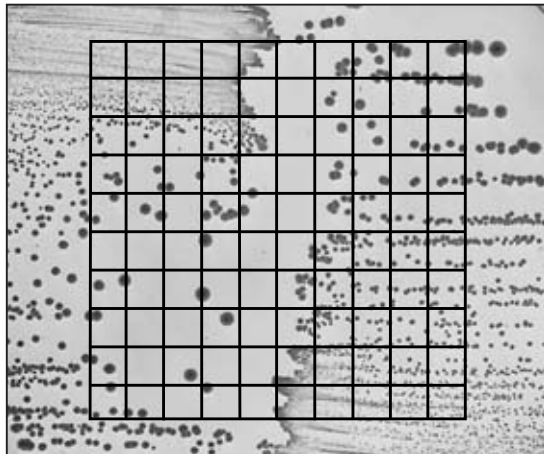
Mérés, számlálás

Hosszmérés

- ▶ Távolítsa el a tárgymikrométert és fókuszáljon a mintára.
- ▶ Számolja meg, a rácsháló hány beosztása fedti le a mérendő távolságot.
- ▶ Az osztásszámot szorozza meg a kalibrációs értékkel.
Az eredmény a mérendő távolság mm-ben (hüvelykben).

Számlálás

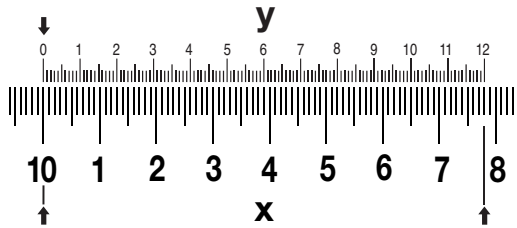

- ▶ Távolítsa el a tárgymikrométert és fókuszáljon a mintára.
- ▶ Számolja meg a részecskéket (sejteket) az adott területen.
- A terület kis négyzetekből áll.

Példák

1. Fokbeosztás 12mm : 120

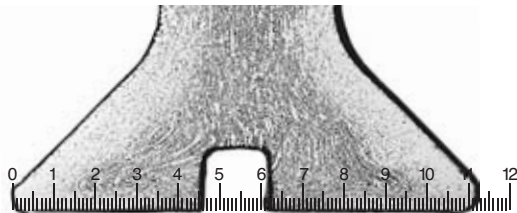
Tárgymikrométer 0,1mm-es beosztással

Kalibrálás

7,8mm a tárgymikrométeren (X)

▣ 120 osztás a rácshálón (Y)

$$\frac{7,8}{120} \text{ mm} = 0,065 \text{ mm kalibrációs érték}$$

Mérés

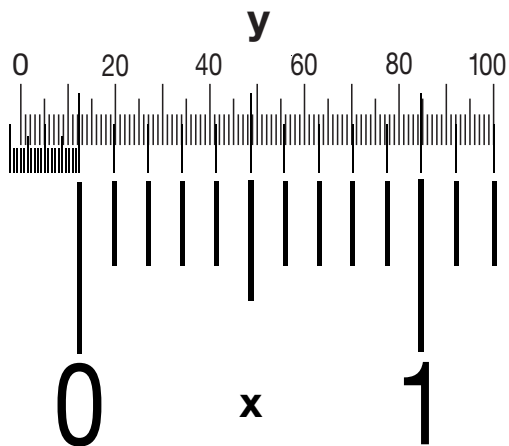
A rácshálón megszámolt osztás: 112

Eredmény:

A mérendő távolság:

$$112 \text{ osztás} \times 0,065 \text{ mm} = 7,3 \text{ mm hosszú}$$

2. Fokbeosztás
5mm : 100

Tárgymikrométer
0,1mm-es
beosztással

Kalibrálás

1,37mm a tárgymikrométeren (X)

☒ 100 osztás a rácshálón (Y)

$$\frac{1,37}{100} \text{ mm} = 0,014\text{mm kalibrációs érték}$$

Mérés

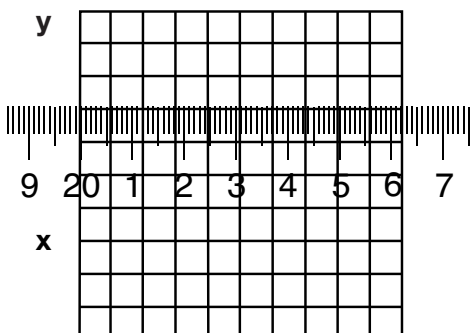
A rácshálón megszámlolt osztás: 34

Eredmény:

A mérendő távolság:

$$34 \text{ osztás} \times 0,014\text{mm} = 0,47\text{mm hosszú}$$

3. Fokbeosztás $100 \times 1\text{mm}^2$

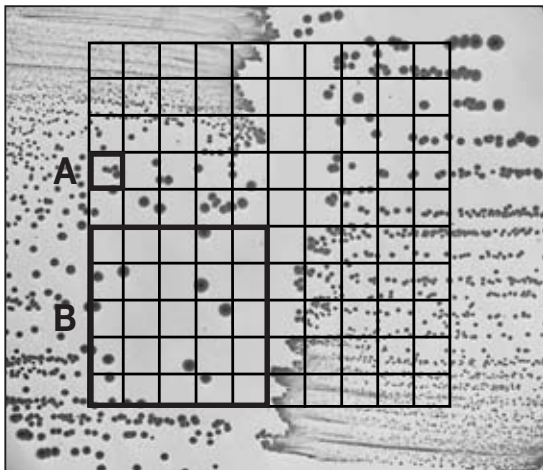

Kalibrálás

6,2mm a tárgymikrométeren (X)

☒ 10 osztás a rácshálón (Y)

$$\frac{6,2}{10} \text{ mm} = 0,62\text{mm kalibrációs érték}$$

Számlálás

Az A négyzet területe: $0,38\text{mm}^2$

Eredmény: 4 sejt / $0,38\text{mm}^2$

A B négyzet területe: $9,5\text{mm}^2$

Eredmény: 16 sejt / $9,5\text{mm}^2$

Táblázat

Kalibrálás

1. Fókuszáljon a tárgymikrométerre.
2. Számlálás:

_____ a milliméterek (hüvelykek) száma a tárgymikrométeren (X)

_____ az osztások száma a rácshálón (Y)

3. A kalibrációs érték kiszámítása (a rácsháló egy osztása):

$$\frac{X \text{ _____}}{Y \text{ _____}} = \text{_____ mm (hüvelyk) kalibrációs érték}$$

Mérés

4. A tárgymikrométer helyett a mintára fókuszáljon.
5. Számlálás és számítás:

_____ osztás a rácshálón

×

_____ mm (hüvelyk) kalibrációs érték = _____ mm (hüvelyk) mért távolság

Műszer	Nagyításváltó helyzete	Szemlencsék	Tube faktor	Szemlencsék	Rácsháló	Kalibrációs érték